

SPOR BİLİMLERİ DERNEĞİ
Sport Sciences Association • Türkiye

Spor Bilimleri Derneği
Spor Bilimleri Eğitim
Programları Değerlendirme
ve Akreditasyon Kurulu

SPORAK
2022
TEMATİK
ANALİZ
RAPORU

GİRİŞ

1992 yılından itibaren faaliyetlerini sürdüren Spor Bilimleri Derneği, ulusal ve uluslararası kongreler, sempozyumlar, atölye çalışmaları ve seminerler aracılığı ile yeni teknikleri duyurarak dünya genelinden toplanılan bilgilerin yaygınlaştırılması için çalışmayı, üyelerine araştırmalarında yardımcı olmayı veya projelendirilmiş araştırmalara katılarak desteklemeyi, spor biliminin ülkemizde gelişimine yardımcı olmayı, ve bu amaçla ilgili olarak ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmayı ve program akreditasyon faaliyetlerinin yürütülmesini misyon edinmiştir.

Spor Bilimleri Derneği'nin vizyonu, spor bilim kültürü ve değerlerini gözeterek ulusal ve uluslararası düzeyde kabul gören niteliklere sahip, alanında Türkiye'nin önder kurumu olarak gerçekleştirdiği bilimsel ve uygulamalı çalışmalarla ulusal ve uluslararası düzeyde geleceğin şekillendirilmesine temel oluşturacak bilgileri üreten ve program akreditasyon faaliyetlerinin yürütülmesini sağlayan bir bilim merkezi olmaktır.

Spor Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Kurulu (SPORAK), Türkiye'de spor bilimleri ve eğitimi alanının en tanınmış ve kapsayıcı sivil toplum örgütü olan Spor Bilimleri Derneği (SBD) çatısı altında yapılandırılmıştır. SBD, 2018'de Genel Kurulunda tüzük değişikliğine giderek misyonuna kalite güvence ve akreditasyon konusunu da eklemiş, eğitimin kalitesinin geliştirilmesi, güvence altına alınabilmesi ve bunun çeşitli iç ve dış mekanizmalarla değerlendirilmesi, öğrencilerin bilgi, beceri ve yetkinlik düzeylerinde hedeflenen yeterliklere ulaşmasının sağlanması ve güvence altına alınması sürecini başlatmıştır.

Akreditasyon biriminin yapılandırılmasını tamamlayan SBD, 2.12.2019'da AKSİS'e Akreditasyon Tescil Belgesi başvurusunda bulunmuş, 9.01.2020 tarihinde Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde spor eğitimi veren yükseköğretim kurumlarının eğitim programlarının akreditasyonu konusunda Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) tarafından iki yıllığına yetkilendirilmiştir. Dönem sonunda, 19.1.2022-19.1.2024 arası yeniden yetkilendirilen SBD-SPORAK, spor bilimleri eğitimi veren yükseköğretim kurumlarının Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi, Egzersiz ve Spor Bilimleri Bölümü, Spor Yönetimi ve Rekreasyon bölümlerinin eğitim programlarını akredite etme faaliyetlerini sürdürmektedir.

SPOR BİLİMLERİ DERNEĞİ

Sport Sciences Association • Türkiye

SPORAK tarafından oluşturulan akreditasyon takımlarında 48 farklı üniversiteden 45'i öğrenci değerlendiricisi, 144'ü öğretim üyesi olmak üzere 189 kişi bulunmaktadır. Ayrıca değerlendirme takımlarının içerisinde federasyon değerlendiricileri ve bakanlık değerlendiricileri de yer almaktadır.

SBD-SPORAK tarafından yürütülen akreditasyon sürecinde; bugün itibariyle, 26 farklı üniversiteden toplamda 45 program değerlendirilmiş ve 22'si AR (Ara Rapor), 7'si AZ (Ara Ziyaret) kararıyla 2 yıllığına; 3'ü SGD (Sonraki Genel Değerlendirme) olmak üzere 5 yıllığına akredite edilirken; 12 programa ise AV (akreditasyon vermeme) kararı alınmıştır. Akreditasyon vermeme kararlarından ikisine itiraz edilmiş; birinin kararı İtiraz Komitesi tavsiye kararıyla SBD Yönetim Kurulu tarafından AV olarak onaylanmış, diğeri için süreç devam etmektedir. Halen değerlendirme süreci devam eden 5 üniversiteden toplamda 8 program bulunmaktadır.

Pandemi süreci ve ülkemizin yaşadığı deprem felaketi dolayısıyla belirlenen akreditasyon takviminde sapmalar gerçekleşse de; derneğimizin belirlediği misyon ve vizyon doğrultusunda kaliteden ve sürekli iyileştirmeden ödün vermeden akreditasyon faaliyetlerine devam edilmiştir. İlk kez gerçekleştirilen akreditasyon değerlendirmelerinde hem program yetkililerine ve akreditasyon değerlendiricilerine yönelik eğitimlerin artırılması, hem de akreditasyon ile ilgili form, kılavuz ve yönergelerinde iyileştirmelere gidilmesi amacıyla eğitim ve gelişim çalışmaları düzenlenmiştir. Eğitim ve gelişim çalışmaları ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

2022 Yılı Eğitim ve Gelişim Çalışmaları:

1. Değerlendirici Pekiştirme Eğitimi Çalıştayı (Çevrimiçi, 13 Ocak 2022)
2. Takım Değerlendiricilerine Yönelik Eğitim Çalıştayı (Çevrimiçi, 7 Şubat 2022)
3. Sürekli Gelişim Çalıştayı (Afyon, 11-13 Mayıs 2022)
4. Akreditasyon Başvurusu Yapan Kurumlar ve Program Yöneticilerine Yönelik Eğitim Çalıştayı (Çevrimiçi, 30 Haziran 2022)
5. Yeni Değerlendirici Adaylarına Yönelik Eğitim Çalıştayı (Çevrimiçi, 13 Eylül 2022)
6. Yeni Değerlendirici Adaylarına Yönelik Eğitim Çalıştayı (Çevrimiçi, 21 Aralık 2022)

Eğitim Çalışmalarına İlişkin Sayısal Veriler	Gelişim Çalıştayına İlişkin Sayısal Veriler
Katılan Üniversite sayısı: 48	SPORAK içerisinden ve takım değerlendiricilerinden oluşturulmuş 8 program alan uzmanı katılımcı
Katılan Öğretim Üyesi Sayısı: 102	1 Tutarlık komitesi üyesi
Katılan Öğrenci Değerlendiricileri: 45	2 Öğrenci Değerlendiricisi
Milli Eğitim Bakanlığı Temsilcisi: 3	1 Sürekli İyileştirme Komitesi Üyesi
İç Eğitimci Sayısı: 13	1 İç Denetim, Kalite Güvence, Geliştirme Komisyonu Üyesi
Dış Eğitimci Sayısı: 3	1 Eğitim Komisyonu Üyesi
Toplam Eğitimci Sayısı: 16	Sürekli Gelişim Çalıştayı Toplam Katılımcı Sayısı: 14

SBD-SPORAK olarak eğitim çalışmaları, geliştirme çalışmaları ve saha ziyaretlerinden elde ettiğimiz tecrübenin yanında sürekli iyileştirme sistemlerimizden gelen veriler dikkatle değerlendirilmektedir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda SBD-SPORAK yapısı ve program değerlendirilmesine ilişkin ölçütlerimiz üzerinde güçlü ve zayıf yönlerimiz şu şekilde belirtilmiştir.

SBD-SPORAK YAPISI

GÜÇLÜ YÖNLER

- Derneğimizin çok eskilere dayanan köklü bir geçmişinin olması ve kurumsallaşmış yapısı (dernek binası, web sitesi, mali altyapısı, dernek çalışanları, üye sayısı),
- Diğer derneklerle karşılaştırıldığında sekretarya işlerinin (değerlendiricilerin konaklama ve ulaşımı gibi) SPORAK görev yetki ve sorumluluklarında olmaması ve kurul üyelerinin motivasyonunu sadece akreditasyon unsurlarına yönlendirebilmesi,
- SBD yönetim kurulu, SPORAK üyeleri ve değerlendiricilerinin niceliksel olarak ülkemizdeki tüm spor bilimlerini kapsayacak özellikte olması,
- SBD yönetim kurulu, SPORAK üyeleri ve değerlendiricilerinin (öğrenci değerlendiriciler dışında) nitelik olarak spor bilimleri alanının en yetkin ve uzman akademisyenlerinden oluşuyor olması,
- SBD ve SPORAK arasındaki koordinasyonun güçlü olması,
- SPORAK'a program akreditasyonu için ciddi oranda kurumun başvuru yapmış olması,
- Akreditasyon paydaşlarının motivasyonu yüksek kurum, kuruluş ve bireylerden oluşması,
- SBD-SPORAK misyon ve vizyonunun belirlenmesinde geniş katılımlı iç ve dış paydaş katkısının olması,
- Sadece akademik değil aynı zamanda paydaş olarak belirlenen Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve çeşitli spor federasyonların akreditasyon sürecine olan desteği ve katkısının yüksek olması,
- SBD-SPORAK yönergelerine web sayfasında herkesin ulaşabileceği nitelikte yer verilmesi,
- Şeffaf bir itiraz sürecinin işletilmesi, programlardan gelen her türlü talebin değerlendirilerek geri bildirimlerin verilmesi,

SPOR BİLİMLERİ DERNEĞİ

Sport Sciences Association • Türkiye

- Programlara ilişkin sonuç raporlarının SPORAK tarafından değerlendirilmesi yapılarak her ölçüde özgü tematik analizlerin gerçekleştirilmeye başlanmış olması,
- SBD-SPORAK kalite politikasının bulunması,
- Diğer akreditasyon kuruluşları ile sürekli iletişim halinde olunması ve eğitimlerde de paydaş olarak yer almaları ile spor bilimleri akreditasyon sürecine katkıda bulunmaları,
- Eğitim Komitesi'nin yılda ortalama 6 değerlendirici eğitimi ile geniş kitlelere ulaşan ve ulusallaşan bir değerlendirici eğitimi politikası benimsemesi,
- İlgili bakanlıkların temsilcileri, spor federasyonu temsilcileri ve alanda uzman kurul üyeleriyle birlikte yaklaşık 48 üniversiteden 189 program değerlendiricisini içeren değerlendirici havuzu ile ulusallaşma yolunda önemli adım atılmış olması,
- Akreditasyon ölçütlerinin spor bilimleri alanına değil, antrenörlük eğitimi, beden eğitimi ve spor öğretmenliği, rekreasyon ve spor yöneticiliği programlarına özgü olarak belirlenmiş olması,
- Sürekli iyileştirme faaliyetlerine ciddi önem verilmesi,
- Dijital arşivleme konusunda ciddi adımlar atılarak web sitesinin yenilenmesi, genel olarak derneğimizin güçlü yönlerini oluşturmaktadır.

GELİŞMEYE AÇIK YÖNLER

- SBD-SPORAK çalıştayları ve değerlendirici eğitimleri için eğitmen havuzunun genişletilmesi,
- Program değerlendiricilerine verilen eğitimlerin amacına ulaşıp ulaşmadığının ölçülmesi ve değerlendirilmesi için sistemlerin geliştirilmesi,
- Paydaş olarak görülen Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve spor federasyonlarda görev yapan temsilcilere yönelik program değerlendiricisi havuzunun genişletilmesi,
- Değerlendirme sürecinin daha şeffaf hale getirilmesi için standartların oluşturulması ve web sitesinde SPORAK değerlendirme raporlarına yer verilmesi,
- Uluslararasılaşma faaliyetlerinin geliştirilmesi,
- Uluslararasılaşma faaliyeti için web sitesinin İngilizce versiyonunun hazırlanması ve içeriğinin geliştirilmesi,

- SPORAK komitelerinin işlevselliğinin artırılarak, eğitim komisyonu ve diğer komisyonlar arasında koordinasyon ve iş birliğinin sağlanması,
- Paydaşlara yönelik memnuniyet anketlerinin web sitesinde ulaşılır bir şekilde yer alması ve sonuçların sürekli iyileştirme komitesi tarafından kullanılmasının sağlanması.

PROGRAMIN DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN ÖLÇÜTLERE YÖNELİK GENEL DURUM DEĞERLENDİRMESİ

I. GENEL ÖLÇÜTLER

Ölçüt 1. Öğrenciler

Güçlü Yönler:

- Programın gerektirdiği kazanımların önemli bir bölümünü oluşturan uygulamalı ve teorik derslere yönelik fiziksel altyapının iyi durumda olması,
- Mezuniyet işlemlerine yönelik bilişim alt yapısının iyi olması,
- Öğrencinin akademik danışmanlık konusunda öğretim elemanına erişiminin yüksek olması,
- Öğretim elemanı kalitesinin pedagojik ve akademik yönden güçlü olması.

Geliştirmeye Açık Yönler:

- Önemli paydaşlardan biri olan mezunlara yönelik takip sistemlerinin daha aktif kullanılması,
- Her ne kadar öğrenci hareketliliğini teşvik edecek sistemler olsa da uluslararası üniversite anlaşmaların sayısının artırılarak, değişim programlarından yararlanan öğrenci sayısında artış sağlanması,
- Program çıktıları, ders öğrenme çıktıları, müfredat gibi konularda iç paydaş olarak öğrencilerin görüşlerinin sistematik bir yaklaşımla ele alınması,
- Programların web sitesine öğrencinin istek, dilek, şikâyet gibi konularda fikrini beyan edebileceği aktif bir sistem eklenmesi,
- Yan dal, çift ana dal, yatay geçiş, sınav notuna itiraz gibi vb. durumlarda öğrencinin izlemesi gerek akış şemalarının web sitesinde kolaylıkla ulaşabilecek şekilde tanımlanması,
- Kariyer danışmanlığı kavramının daha aktif bir şekilde kullanılması.

Ölçüt 2. Program Eğitim Amaçları

Güçlü Yönler:

- Kurum, fakülte ve program arasındaki öz görevdeki uyumun yüksek olması,
- Program eğitim amaçlarının gelişen ve değişen çağa ayak uyduracak şekilde güncel tutulması,
- Program eğitim amaçlarının SBD-SPORAK çıktılarıyla yüksek derece uyumlu olması,
- Program eğitim amaçlarının disipline özgü ölçütleri karşılamaya yönelik yüksek derecede uyumlu olması.

Geliştirmeye Açık Yönler:

- Program eğitim amaçlarının belirlenirken daha fazla iç ve dış paydaş görüşüne daha fazla başvurulması gerekliliği,
- Program eğitim amaçlarına ilgili programın web sitesinde kolaylıkla erişilebilecek şekilde yer verilmesi,
- Program eğitim amaçları ile programda yer alan derslerin öğrenme çıktıları arasındaki uyumun artırılması,
- Program eğitim amaçlarının iyileştirilmesine yönelik faaliyetlerin sistematik bir yaklaşımla ele alınması.

Ölçüt 3. Program Çıktıları

Güçlü Yönler:

- Program çıktıları ile program eğitim amaçları arasında uyumun yüksek olması,
- Mezun durumdaki öğrencilerin edindiği program çıktılarının SBD-SPORAK çıktılarıyla uyumunun yüksek olması.

Geliştirmeye Açık Yönler:

- Program çıktıları ile programda yer alan derslerin öğrenme çıktıları arasındaki uyumun artırılması,
- Program çıktılarına programın web sitesinde kolaylıkla erişilebilecek şekilde yer verilmesi,
- Program çıktılarının belirlenirken daha fazla iç ve dış paydaş görüşüne daha fazla başvurulması,
- Program çıktılarının iyileştirilmesine yönelik faaliyetlerin sistematik bir yaklaşımla ele alınması.

Ölçüt 4. Eğitim Programı

Güçlü Yönler:

- SBD-SPORAK tarafında akredite edilen programların; eğitim çıktıları, eğitim amaçları ve disipline özgü ölçütleri uyumlu bir şekilde sağlayacak özellikte olması,
- Her programa özgü ayrı bir eğitim programı bileşeni olması ve programların bu bileşenleri sağlama düzeyinin yüksek olması,
- Eğitim programının uygulanmasını güvence altına alacak ve sürekli gelişimini sağlayacak sistemlerin varlığı,
- Eğitim programlarında yer alan bilgi ve becerileri destekleyecek kurum ve kuruluşlarla olan yüksek düzeyde iş birliği.

Geliştirmeye Açık Yönler:

- Eğitim programına programın web sitesinde kolaylıkla erişilebilecek şekilde yer verilmesi,
- Eğitim programının yapısı belirlenirken iç ve dış paydaş görüşüne daha fazla başvurulması.

Ölçüt 5. Öğretim Kadrosu

Güçlü Yönler:

- SBD-SPORAK tarafında akredite edilen programların öğretim kadrosunun; öğretim elemanı-öğrenci ilişkisini, öğrenci danışmanlığını, mesleki gelişimi, mesleki kuruluşlar ve işverenlerle ilişkiyi sürdürebilmeyi sağlamak için yeterli nicelikte olması,
- Öğretim kadrosunun program derslerini yürütmede sayıca yeterli olması,
- Öğretim elemanı atama ve yükseltme kriterlerinin yukarıda sıralananları sağlamaya ve geliştirmeye yönelik olarak belirlenmiş olması.

Geliştirmeye Açık Yönler:

- Uygulama derslerine girebilecek öğretim elemanı havuzunun alternatifli olmaması,
- Uygulama derslerine giren öğretim elemanlarının ilgili federasyondan en yüksek derecede bulunan antrenör belgesine sahip olmaması.

Ölçüt 6. Altyapı

Güçlü Yönler:

- Eğitim için kullanılan alanlar (derslikler, laboratuvarlar, salonlar vb.) ve ekipmanların eğitim amaçlarına ulaşabilecek seviyede olması,
- Ders dışı etkileşim alanları (sosyal, kültürel, spor, sağlık) ve mesleki gelişim altyapılarının iyi olması,
- Spor bilimleri ekipmanları ve bilişim teknolojisi altyapısının iyi olması,
- Kütüphane olanaklarının gelişmiş düzeyde olması.

Geliştirmeye Açık Yönler:

- Güvenlik önlemleri ve özel gereksinimli bireyler için altyapı düzenlemelerinin geliştirilmesi gerekliliği.

Ölçüt 7. Kurum Desteği ve Parasal Kaynaklar

Güçlü Yönler:

- Kurumsal destek ve parasal kaynakların dağıtımında izlenen stratejinin, programın kalitesini ve sürdürülebilirliğini sağlayacak düzeyde olması,
- Maddi kaynakların, altyapı ve donanımı temin etmek, bakım yapmak ve işletmek için yeterli düzeyde olması,
- İdari personelin teknik donanımının yüksek düzeyde olması.

Geliştirmeye Açık Yönler:

- Özellikle öğrenci işlerinde çalışan idari personel sayısının artırılması gerekliliği,
- Öğretim elemanının bilimsel etkinliklere katılımını destekleyici sistemlerin geliştirilmesi ve maddi kaynakların artırılması.

Ölçüt 8. Organizasyon ve Karar Alma Süreçleri

Güçlü Yönler:

- Kurum, fakülte, program ve diğer alt birimler arasındaki karar alma süreçlerinin program çıktılarının gerçekleştirilmesini ve eğitim amaçlarına ulaşmayı destekleyecek şekilde düzenlenmesi.

Geliştirmeye Açık Yönler:

- Program ve fakülte kurul toplantılarının daha kurumsal hale getirilerek aktif olarak yapılması ve toplantı dokümanlarının arşivlenmesi.

Ölçüt 9. Sürekli İyileştirme

Güçlü Yönler:

- Ölçme ve değerlendirme sistemlerinden elde edilen sonuçların programın sürekli gelişimine yönelik kullanmaya olan güçlü motivasyon.

Geliştirmeye Açık Yönler:

- Programın iyileştirme çabalarının sistematik ve somut verilere dayalı işletilmesi,
- Programının iç ve dış paydaşlarının katkıları artırılarak sürekli iyileştirme faaliyetinde daha fazla önemsenmesi.

II. DİSİPLİNE ÖZGÜ ÖLÇÜTLER

Güçlü Yönler:

- Program eğitim planının disipline özgü ölçütlerle olan yüksek uyumu.

Geliştirmeye Açık Yönler:

- Programının iç ve dış paydaşlarının katkıları artırılarak eğitim planının disipline özgü ölçütlerle tamamen bütünleşmesinin sağlanması.